NAPSUGÁR HANGTÉR

„Ha mi terveznénk az óvodát…”

Jó gyakorlat a „Gyermekek és diákok hangja” projektnap óvodai megvalósításához

JÓ GYAKORLAT GAZDÁJA	CÉLCSOPORT	IDŐKERET	JAVASOLT LÉTSZÁM
Kiskunmajsai Napsugár Óvoda	Óvodás gyermekek	3 × 90 perc	15–25 fő / csoport

A program lényege

A gyermekek nem kész válaszokat kapnak arra, milyen a jó óvoda. Mozgással, helyválasztással, képi jelekkel, építéssel, szavazással és saját mondataikkal mutatják meg, mit szeretnek, min változtatnának, és hogyan szeretnének játszani, tanulni, mozogni, pihenni és együtt lenni. A folyamat végén legalább egy reálisan megvalósítható gyermekjavaslatot az óvoda közösen továbbvisz.

Négy alapelv

1. Nincs „jó válasz”.
A pedagógus nem minősíti és nem javítja a gyermek véleményét.

2. A felnőtt facilitátor.
Nyitott kérdésekkel segít, de nem irányítja a válaszokat.

3. Beszéd nélkül is lehet véleményt mondani.
Jel, rajz, építés, választás vagy egyéni közlés is érvényes részvétel.

4. A gyermek mondata gyermekmondat marad.
A lényeges gondolatokat lehetőleg szó szerint, anonim módon rögzítjük.

1. Célok és a módszertani menet

Átfogó cél: olyan biztonságos, nyitott és játékos helyzet kialakítása, amelyben az óvodás gyermek megtapasztalja, hogy a véleménye érték, és saját lehetőségeihez mérten részt vehet az őt érintő óvodai élet alakításában.

A gyermekek lehetőséget kapnak arra, hogy...

- megmutassák, hol és mikor érzik jól magukat az óvodában, illetve hol változtatnának;
- megfogalmazzák, hogyan szeretnek játszani, mozogni, pihenni és új dolgokat felfedezni;
- saját ötleteket adjanak az óvodai terekhez, tevékenységekhez és közösségi élethez;
- meghallgassák egymást, válasszanak, szavazzanak és közös döntést hozzanak;
- megtapasztalják, hogy egy megvalósítható gyermekötletből valódi óvodai változás születhet.

I. modul – Óvodafelfedező: „Mutasd meg, hol jó neked!” | 90 perc

Indító kör (10–15 perc): „Mitől jó egy óvoda?” • Felfedező séta (25–30 perc): a gyermekek három jel segítségével mutatják meg: SZERETEM / VÁLTOZTATNÉK / ÖTLETEM VAN. • Beszélő térkép (30–35 perc): az óvoda egyszerű térképén rajzzal és piktogrammal jelölik a kedvelt, mozgásra, alkotásra, pihenésre vagy változtatásra vágyott helyeket. A pedagógus kulcskérdése: „Mesélsz róla?”

II. modul – Élményválasztó és Álomóvoda építőműhely | 90 perc

Élményválasztó (20–25 perc): minden gyermek három koronggal jelzi, hogyan szeret leginkább tanulni és felfedezni: természetben, mozgással, mesével, alkotással, zenével, dramatikus játékkal, kísérletezve, társakkal vagy önálló kipróbálással. • Álomóvoda (45–50 perc): 4–6 fős csoportok szabadon építenek természetes, újrahasznosított és építőanyagokból. Instrukció: „Építsetek olyan óvodát, ahová nagyon jó lenne minden reggel megérkezni!” • Bemutatás: „Mit építettetek? Miért fontos ez nektek?”

Munkaformák és módszerek

- beszélgetőkör, kiscsoportos munka, mozgásos térbejárás, vizuális választás;
- projektmunka, építés és alkotás, gyermek-szavazás, spontán és egyéni közlések;
- megfigyelés és rövid, szó szerinti pedagógusi jegyzetelés.

Fontos szervezési elv

A 90 perc nem hagyományos, folyamatosan ülő foglalkozást jelent. A mozgás, választás, rövid beszélgetés, alkotás és pihenés váltakozik; az egyes részek a csoport életkorához és terhelhetőségéhez igazíthatók.

2. A gyermekhangból közös döntés

III. modul – „Ha mi dönthetnénk…” | 90 perc

1. Ötletfal: az előző két modulból származó valódi gyermekjavaslatok képpel vagy szimbólummal visszakerülnek a csoport elé. 2. Gyermekszavazás: koronggal választanak a javaslatok közül. 3. A csoport NAPSUGARA: három mezőben összegzik a saját hangjukat – AMIT SZERETÜNK / AMIN VÁLTOZTATNÁNK / AMIT MI TALÁLTUNK KI. 4. Közös vállalás: kiválasztják, melyik reálisan megvalósítható ötletet viszi tovább a csoport vagy az intézmény.

13 csoport – 13 napsugár – egy közös gyermekhang

A Kiskunmajsai Napsugár Óvodában minden csoport elkészítheti a saját napsugarát. A 13 sugár az intézményi projektnap végén egy közös Nappá áll össze:

„A MI ÓVODÁNK – A GYERMEKEK SZEMÉVEL”

Az intézményi összegzés kizárólag a csoportok valódi válaszaiból születik. Ennek kiemelt formája lehet: „A Napsugár gyermekeinek 10 üzenete a jó óvodáról”.

AMIT SZERETÜNK	AMIN VÁLTOZTATNÁNK	AMIT MI TALÁLTUNK KI
A gyermekek által megnevezett pozitív terek, helyzetek és élmények.	A gyermekek által jelzett igények és nehézségek.	Új, saját gyermekötletek az óvodai mindennapokhoz.

Dokumentálható eredmények

- az óvoda „beszélő térképe” és az „Így szeretünk tanulni” vizuális összesítés;
- Álomóvoda-építmények, csoportonként egy Napsugár, valamint anonim gyermekmondatok;
- a gyermekszavazás eredménye és az intézményi közös Nap-installáció;
- a gyermekek 10 üzenete a jó óvodáról és a kiválasztott megvalósítási vállalás.

TI MONDTÁTOK. MI MEGHALLOTTUK. EGYÜTT MEGCSINÁLTUK.

A program attól válik valódi részvételi gyakorlattá, hogy a meghallgatás után visszajelzés és lehetőség szerint cselekvés következik. A gyermekekkel közösen tisztázzuk: nem minden kívánság valósítható meg, de legalább egy elérhető javaslatot kiválasztunk, megtervezünk, majd később együtt értékelünk.

3. Megvalósítási feltételek, dokumentálás, szakmai érték

A pedagógus szerepe

- biztonságos, minősítésmentes légkört teremt; nyitott kérdésekkel facilitál, nem sugall;
- figyel arra, hogy a halkabb, visszahúzódóbb gyermekek is szóhoz vagy más kifejezési lehetőséghez jussanak;
- a lényeges gondolatokat lehetőleg szó szerint rögzíti; nem „fordítja le” felnőtt szaknyelvre;
- érthetően visszajelzi, mi történik a gyermekek ötleteivel és melyek valósíthatók meg.

Szükséges eszközök és feltételek

- nagyméretű papír/karton, filctoll, ragasztó, képi jelek és piktogramok;
- kavicsok vagy fakorongok a választáshoz és szavazáshoz;
- építőjáték, természetes és újrahasznosítható anyagok, textil, fonal, dobozok;
- egyszerű térkép vagy sematikus alaprajz; dokumentálásra alkalmas intézményi eszköz és pedagógusi adatgyűjtő lap.

A vélemények és eredmények rögzítése

A pedagógus a külön segédlapon rögzíti a gyermekmondatot, a témát és azt, hogyan jelent meg a vélemény (séta, térkép, választás, építés, beszélgetés). Az összesítésnél a visszatérő témák és a gyermekek saját megfogalmazásai maradnak előtérben. A nyilvános anyagban név, arc vagy más azonosításra alkalmas adat nem szerepel.

Várható szakmai érték és továbbélés

- láthatóvá válnak a gyermekek valódi tér-, mozgás-, pihenés-, tanulás- és közösségi igényei;
- erősödik az önkifejezés, a döntés, az együttműködés, a másik véleményének elfogadása és a közösségi felelősség;
- a gyermekhang az intézményi szakmai önreflexió egyik kiindulópontjává válhat;
- a kiválasztott ötletet néhány héttel később a gyermekekkel újraértékeljük: „Olyan lett, amilyennek szerettük volna? Mit változtatnánk még?”

A módszer üzenete

Az óvodás gyermek hangja nem mindig hosszú mondatokban szólal meg. Megjelenhet egy kavicsban, egy rajzban, egy épített kuckóban, egy hely megmutatásában vagy egy félmondatban. A felnőtt feladata, hogy ezeket észrevegye, teret adjon nekik, és komolyan vegye őket.

NAPSUGÁR HANGTÉR – Meghallgatjuk. Megmutatjuk. Megvalósítjuk.

A módszertani javaslat a „Gyermekek és diákok hangja” projektnaphoz kapcsolódó, az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium 2026. augusztus 12-én közzétett jógyakorlat-felhívásának kereteihez igazodik. A program kidolgozott módszertani javaslatként készült; megvalósítás után a tapasztalatokkal és anonim gyermekproduktumokkal bővíthető.